

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Syvende Afdeling)

25. juli 2018*

»Præjudiciel forelæggelse – socialpolitik – beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens – direktiv 2008/94/EF – artikel 3 og 4 – garantiinstitutionernes dækning af arbejdstagernes tilgodehavender – begrænsning af garantiinstitutionernes betalingsforpligtelse – udelukkelse af arbejdstageres tilgodehavender, som er opstået mere end tre måneder inden indførelsen i erhvervsregistret af en retsafgørelse om, at der indledes insolvensbehandling«

I sag C-338/17,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Varhoven administrativen sad (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Bulgarien) ved afgørelse af 31. maj 2017, indgået til Domstolen den 7. juni 2017, i sagen

Virginie Marie Gabriel Guigo

mod

Fond »Garantirani vzemania na rabotnitsite i sluzhitelite«,

har

DOMSTOLEN (Syvende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Rosas, og dommerne C. Toader og E. Jarašiūnas (refererende dommer),

generaladvokat: Y. Bot,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Virginie Marie Gabriel Guigo ved advokat H. Hristev,
- den bulgarske regering ved L. Zaharieva og E. Petranova, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved M. Kellerbauer, Y. Marinova og P. Mihaylova, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

* Processprog: bulgarsk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 151 TEUF, artikel 153 TEUF, artikel 20 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), artikel 3, 4, 11 og 12 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/94/EF af 22. oktober 2008 om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens (EUT 2008, L 283, s. 36), princippet om procesautonomi, ækvivalensprincippet, effektivitetsprincippet og proportionalitetsprincippet.
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Virginie Marie Gabriel Guigo og Fond »Garantirani vzemania na rabotnitsite i sluzhitelite« (fonden »for arbejdstageres garanterede tilgodehavender«, Bulgarien) under Natsionalen osiguriteln institut (det nationale institut for social sikring, Bulgarien) (herefter »garantifonden«) vedrørende et afslag på at sikre betalingen af løntilgodehavender.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Ved direktiv 2008/94 blev der foretaget en kodificering af Rådets direktiv 80/987/EF af 20. oktober 1980 om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens (EFT 1980, L 283, s. 23), der senest blev ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/74/EF af 23. september 2002 (EFT 2002, L 270, s. 10) og ophævet af dette direktiv.

- 4 Artikel 1, stk. 1, i direktiv 2008/94 bestemmer:

»Dette direktiv finder anvendelse på tilgodehavender, som arbejdstagere i medfør af en arbejdsaftale eller et ansættelsesforhold har hos arbejdsgivere, der er insolvente i henhold til artikel 2, stk. 1.«

- 5 Direktivets artikel 3 bestemmer:

»Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for, at garantiinstitutioner sikrer arbejdstagerne betaling af tilgodehavender, der hidrører fra arbejdsaftaler eller ansættelsesforhold, herunder fratrædelsesgodtgørelse ved ansættelsesforholdets ophør, hvor der er hjemmel herfor i national ret, jf. dog artikel 4.

De tilgodehavender, garantiinstitutionen dækker, er ikke-udbetalt løn, der er optjent i en periode, der ligger inden og/eller eventuelt efter en dato, som medlemsstaterne har fastsat.«

- 6 Nævnte direktivs artikel 4 har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne kan begrænse den i artikel 3 omhandlede betalingspligt for garantiinstitutionerne.

2. Såfremt medlemsstaterne gør brug af den i stk. 1 omhandlede mulighed, fastsætter de den periode, for hvilken garantiinstitutionen dækker tilgodehavender. Dette tidsrum kan dog ikke være kortere end en periode, der omfatter lønnen for de seneste tre måneder af det ansættelsesforhold, der ligger inden og/eller efter den i artikel 3, stk. 2, omhandlede dato.

Medlemsstaterne kan indregne denne minimumsperiode på tre måneder i en referenceperiode, der ikke kan være kortere end seks måneder.

Medlemsstater, der fastsætter en referenceperiode på mindst 18 måneder, kan begrænse den periode, for hvilken garantiinstitutionen dækker tilgodehavender, til otte uger. I så fald lægges de perioder, der er mest favorable for arbejdstagerne, til grund for beregningen af minimumsperioden.

3. Medlemsstaterne kan fastsætte lofter over garantiinstitutionens betalinger. Disse lofter skal mindst være på et socialt niveau, der er foreneligt med dette direktivs sociale målsætning.

Såfremt medlemsstaterne gør brug af denne mulighed, skal de underrette Kommissionen om fremgangsmåderne ved fastsættelse af loftet.«

7 Samme direktivs artikel 12 bestemmer:

»Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes mulighed for:

- a) at træffe de foranstaltninger, der måtte være nødvendige for at undgå misbrug
- b) at afvise eller begrænse den i artikel 3 omhandlede betalingspligt eller den i artikel 7 omhandlede garantipligt, såfremt det viser sig, at opfyldelse af pligten ikke er rimelig på grund af særlige forbindelser mellem arbejdstager og arbejdsgiver og af sammenfaldende interesser, der medfører en stiltiende aftale mellem disse
- c) at afvise eller begrænse den i artikel 3 omhandlede betalingspligt eller den i artikel 7 omhandlede garantipligt, såfremt arbejdstageren selv eller sammen med nære slægtninge var ejer af en væsentlig del af arbejdsgiverens virksomhed eller bedrift og havde en betydelig indflydelse på virksomhedens eller bedriftens aktiviteter.«

Bulgarsk ret

8 Artikel 4, stk. 1, i Zakon za garantiranite vzemania na rabotnitsite i sluzhitelite pri nesastoyatelnost na rabotodatelia (lov om arbejdstageres garanterede tilgodehavender i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens, herefter »lov om beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavender«) bestemmer følgende:

»Arbejdstagere, som har haft eller har et ansættelsesforhold med en arbejdsgiver som omhandlet i artikel 2, kan gøre krav på sikrede tilgodehavender i henhold til denne lov, uanset hvor længe arbejdstageren har eller har haft et sådant arbejdsforhold, og uanset arbejdstiden, forudsat at arbejdsforholdet:

1. ikke er ophørt på datoen for indførelsen i erhvervsregistret af den i artikel 6 omhandlede retsafgørelse
2. er ophørt inden for de sidste tre måneder forud for indførelsen i erhvervsregistret af den i artikel 6 omhandlede dom.«

9 Denne lovs artikel 6 bestemmer:

»Arbejdstageres krav på de i artikel 4, stk. 1, omhandlede garanterede tilgodehavender opstår den dag, hvor der sker indførelse i erhvervsregistret af retsafgørelsen om, at

1. der indledes insolvensbehandling
2. der indledes insolvensbehandling samtidigt med udstedelsen af en konkurserklæring

3. der indledes insolvensbehandling, virksomheden pålægges at indstille driften, skyldneren erklæres konkurs og insolvensbehandlingen indstilles, fordi der ikke er tilstrækkelige aktiver til dækning af omkostningerne.«

10 Lovens artikel 25 har følgende ordlyd:

»De i henhold til denne lov garanterede tilgodehavender dækkes efter udfyldelse af et dertil egnet skema, som af arbejdstageren indsendes til den lokale afdeling af det nationale institut for social sikring, som ligger tættest på arbejdsgiverens hovedsæde inden for en frist på to måneder fra den dag, hvor den i denne lovs artikel 6 omhandlede restafgørelse er blevet registreret, eller fra den dag, hvor den bulgarske arbejdsgiver har informeret arbejdstagerne om, at der indledes insolvensbehandling i henhold til en anden medlemsstats lovgivning.«

11 Artikel 358 i Kodeks na truda (arbejdsloven) bestemmer:

»1) Søgsmål vedrørende arbejdskonflikter skal anlægges inden for følgende frister:

[...]

3. inden for tre år hvad angår alle andre arbejdskonflikter.

2) De i foregående stykke omhandlede frister begynder at løbe:

[...]

2. hvad angår alle andre søgsmål fra den dato, hvor den fordring, der er genstand for søgsmålet, forfalder, eller fra den dato, hvor denne fordring kan inddrives; hvad angår pengeskyld regnes forfaldsdagen fra den dag, hvor tilgodehavenderne normalt ville blive betalt

[...]«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

12 Virginie Marie Gabriel Guigo arbejdede fra den 29. juni 2007 til den 14. maj 2012 for Evrosilex OOD [(herefter »Evrosilex«)], der er et selskab med hjemsted i Varna (Bulgarien).

13 Ved dom af 26. juni 2013 blev Evrosilex af Rayonen sad Varna (kredsdomstolen i Varna, Bulgarien) dømt til at betale Virginie Marie Gabriel Guigo visse fordringer svarende til nettovederlaget for betalt årlig ferie afholdt i april og maj 2012, til arbejde udført i maj 2012 og til erstatning for opsigelse af kontrakten uden opsigelsesfrist med tillæg af lovbestemte renter for så vidt angår enhver af disse fordringer.

14 Ved dom af 18. december 2013 indledte Okrazhen sad Varna (den regionale domstol i Varna, Bulgarien) insolvensbehandling af Evrosilex og erklærede dette selskab insolvent. Dommen blev samme dag indført i handelsregistret.

15 Den 3. august 2016 anmodede Virginie Marie Gabriel Guigo garantifonden om udbetaling af tilgodehavender svarende til den løn, som Evrosilex ikke havde udbetalt. Denne anmodning var støttet på lov om beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavender, dom af 26. juni 2013 afsagt af Rayonen sad Varna (kredsdomstolen i Varna) og den fuldbyrdelsesordre, der var blevet udstedt på baggrund af denne dom. Da garantifonden ikke svarede inden for den i loven fastsatte frist, anlagde Virginie Marie Gabriel Guigo sag til prøvelse af dette stiltiende afslag ved Administrativen sad Varna (forvaltningsdomstolen i Varna, Bulgarien).

- 16 Ved afgørelse af 13. september 2016 afviste garantifonden udtrykkeligt Virginie Marie Gabriel Guigos anmodning i henhold til artikel 4, stk. 1, nr. 2, og artikel 25 i lov om beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavender. Virginie Marie Gabriel Guigo anlagde sag til prøvelse af denne afgørelse ved Administrativen sad Varna (forvaltningsdomstolen i Varna).
- 17 Ved dom af 7. december 2016 forkastede denne domstol de to søgsmål, der var anlagt af Virginie Marie Gabriel Guigo, idet den fastslog dels, at betingelserne for en opsigelse af arbejdsaftalen i artikel 4, stk. 1, i lov om beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavender, ikke var opfyldt, dels, at det fremgik af dom af 18. april 2013, Mustafa (C-247/12, EU:C:2013:256), at medlemsstaterne i henhold til EU-retten kan fastsætte en frist på tre måneder som den i hovedsagen omhandlede uden unødigt at indskrænke anvendelsesområdet for direktiv 2008/94.
- 18 Virginie Marie Gabriel Guigo har iværksat kassationsappel af denne dom ved Varhoven administrativen sad (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Bulgarien), der er den forelæggende ret.
- 19 Denne domstol har anført, at hovedsagen rejser spørgsmålet om, hvorvidt artikel 4, stk. 1, i lov om beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavender under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, ikke fratager artikel 151 TEUF og 153 TEUF samt artikel 3 og 4 i direktiv 2008/94 deres fulde virkning, for så vidt som denne nationale bestemmelse kan anses for at være til hinder for, at en arbejdstager, der har garanterede tilgodehavender, sikres en minimumsbeskyttelse.
- 20 Den spørger nærmere bestemt, om EU-retten gør det muligt at vedtage en bestemmelse såsom artikel 4, stk. 1, i lov om beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavender, der i tilfælde af, at arbejdsgiveren er erklæret konkurs, automatisk og ubetinget unddrager de tilgodehavender, som er opstået i medfør af et arbejdsforhold, der er bragt til ophør for mere end tre måneder siden fra minimumsbeskyttelsen af tilgodehavender. Den forelæggende ret har bemærket, at direktiv 2008/94 ikke giver mulighed for at begrænse kategorien af personer, som kan anses for arbejdstagere, og som har løntilgodehavender, der kan gøres gældende over for den konkursramte arbejdsgiver med undtagelse af den særlige kategori af personer, der er undtaget fra beskyttelsen efter formodningen i dette direktivs artikel 12.
- 21 Den forelæggende ret spørger ligeledes, om den frist på to måneder i artikel 25 i lov om beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavender til at indgive en anmodning om betaling af garanterede tilgodehavender, der begynder at løbe fra tidspunktet for indførelsen i erhvervsregistret af retsafgørelsen om at indlede insolvensbehandlingen, sikrer et tilstrækkeligt niveau for beskyttelse af arbejdstagerne, og om denne frist ikke begrænser udøvelsen af de rettigheder, som arbejdstagerne har i henhold til direktiv 2008/94, uforholdsmæssigt. Den forelæggende ret har i denne forbindelse angivet, at arbejdsloven fastsætter en frist på tre år til anlæggelse af søgsmål med påstand om betaling af løntilgodehavender, der begynder at løbe på tidspunktet, hvor arbejdsgiveren burde have betalt tilgodehavenderne, og at selv om disse to nationale love vedrører to forskelligartede situationer, forfølger de ikke desto mindre et fælles mål, nemlig beskyttelsen af arbejdstagernes løntilgodehavender.
- 22 Den forelæggende ret er desuden i tvivl om, hvorvidt artikel 25 i lov om beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavender er forenelig med artikel 3 og 4 i direktiv 2008/94, proportionalitetsprincippet og effektivitetsprincippet som følge af den omstændighed, at denne bestemmelse anvendes automatisk og uden mulighed for en vurdering, der er tilpasset de særlige forhold i hvert enkelt tilfælde.
- 23 Den forelæggende ret har endelig anført, at den er i tvivl om, hvorvidt den forskelsbehandling, som arbejdstagere, hvis ret til beskyttelse af deres tilgodehavender afhænger af, om arbejdslovens artikel 358, stk. 1, nr. 3, eller artikel 4, stk. 1, i lov om beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavender finder anvendelse, og af, om arbejdsgiveren er solvent eller ej, er genstand for, er forenelig med chartrets artikel 20.

24 På denne baggrund har Varhoven administrativen sad (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Skal artikel 151 [TEUF] og 153 TEUF samt artikel 3, 4, 11 og 12 i direktiv 2008/94 fortolkes således, at de ikke er til hinder for en national bestemmelse som artikel 4, stk. 1, i [lov om arbejdstagernes sikrede krav i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens], hvorefter personer, hvis ansættelsesforhold ophørte før den fastsatte periode på tre måneder før registreringen af afgørelsen om at indlede insolvensbehandling af arbejdsgiverens bo, ikke er omfattet af beskyttelsen af arbejdsrelaterede tilgodehavender?
- 2) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende: Skal princippet om medlemsstaternes procesautonomi under hensyntagen til ækvivalensprincippet, effektivitetsprincippet og proportionalitetsprincippet i forbindelse med den sociale målsætning i artikel 151 [TEUF] og 153 TEUF og direktiv 2008/94 fortolkes således, at de ikke er til hinder for en national foranstaltning som artikel 25 i [lov om beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavender] [...], hvorefter retten til at anmelde og få dækket sikrede krav [i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens] bortfalder efter udløbet af en frist på to måneder fra tidspunktet for registreringen af afgørelsen om at indlede insolvensbehandlingen, når medlemsstatens nationale ret indeholder en bestemmelse som [arbejdslovens] artikel 358, stk. 1, nr. 3, [...] hvorefter fristen for at anmelde arbejdsrelaterede tilgodehavender er på tre år fra det tidspunkt, hvor kravet skulle have været betalt, og betalinger foretaget efter udløbet af denne frist ikke anses for at være sket uden retsgrundlag?
- 3) Skal artikel 20 i [chartret] fortolkes således, at den ikke er til hinder for at foretage en sådan sondring for det første mellem arbejdstagere med tilgodehavender, hvis ansættelsesforhold ophørte før den fastsatte periode på tre måneder før registreringen af afgørelsen om at indlede insolvensbehandling af arbejdsgiverens bo, og arbejdstagere, hvis ansættelsesforhold ophørte inden for den fastsatte periode på tre måneder, samt for det andet mellem disse arbejdstagere og arbejdstagere, som i henhold til arbejdslovens artikel 358, stk. 1, nr. 3, ved ophøret af deres ansættelsesforhold har en ret til beskyttelse af deres tilgodehavender i en periode på tre år, som begynder på det tidspunkt, hvor tilgodehavendet skulle have været betalt?
- 4) Skal artikel 4, sammenholdt med artikel 3 i direktiv 2008/94 og med proportionalitetsprincippet, fortolkes således, at de ikke er til hinder for en bestemmelse som artikel 25 i lov om [beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavender], hvorefter retten til at anmelde og få dækket sikrede krav udløber automatisk og uden mulighed for en individuel vurdering af de relevante omstændigheder ved udløbet af en frist på to måneder fra tidspunktet for registreringen af afgørelsen om at indlede insolvensbehandling?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

25 Indledningsvis bemærkes, at for så vidt som direktiv 2008/94 er baseret på artikel 137, stk. 2, EF, nu artikel 153 TEUF, og blev vedtaget med henblik på gennemførelsen af målsætningerne i artikel 151 TEUF, er det alene en fortolkning af disse bestemmelser, som er nødvendig med henblik på en besvarelse af det første spørgsmål.

26 Det lægges herefter til grund, at den forelæggende ret med sit spørgsmål nærmere bestemt ønsker oplyst, om direktiv 2008/94 skal fortolkes således, at det er til hinder for en national bestemmelse, såsom artikel 4, stk. 1, i lov om beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavende, der ikke stiller garanti for

de løntilgodehavender, der tilkommer arbejdstagere, hvis arbejdsforhold er ophørt mere end tre måneder inden indførelsen i erhvervsregistret af retsafgørelsen om indledning af insolvensbehandlingen af arbejdsgiverens bo.

- 27 Det fremgår af artikel 1, stk. 1, i direktiv 2008/94, at direktivet finder anvendelse på tilgodehavender, som arbejdstagere i medfør af en arbejdsaftale eller et ansættelsesforhold har hos arbejdsgivere, der er insolvente.
- 28 Det fremgår af fast praksis fra Domstolen, at den sociale målsætning med det nævnte direktiv består i at sikre alle arbejdstagere en minimumsbeskyttelse på EU-plan i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens ved betaling af tilgodehavender, der hidrører fra arbejdsaftaler eller ansættelsesforhold, og som vedrører løn for en bestemt periode (dom af 28.11.2013, Gomes Viana Novo m.fl., C-309/12, EU:C:2013:774, præmis 20, og af 2.3.2017, Eschenbrenner, C-496/15, EU:C:2017:152, præmis 52 og den deri nævnte retspraksis).
- 29 Det er på grundlag af denne målsætning, at artikel 3 i det nævnte direktiv pålægger medlemsstaterne at træffe de nødvendige foranstaltninger for, at de nationale garantiinstitutioner sikrer arbejdstagerne betaling af disse udestående tilgodehavender.
- 30 Som Domstolen dog allerede har fastslået, giver direktiv 2008/94 medlemsstaterne mulighed for at begrænse betalingspligten ved at fastsætte en referenceperiode eller en garantiperiode og/eller et loft over betalingerne (jf. analogt vedrørende direktiv 80/987 dom af 28.11.2013, Gomes Viana Novo m.fl., C-309/12, EU:C:2013:774, præmis 22, og kendelse af 10.4.2014, Macedo Maia m.fl., C-511/12, ikke trykt i Sml., EU:C:2014:268, præmis 21).
- 31 Ifølge Domstolens praksis viser bestemmelserne i direktiv 2008/94 vedrørende medlemsstaternes mulighed for at begrænse deres garanti, at det med dette direktiv knæsatte system tager hensyn til disse staters finansielle kapacitet og forsøger at bevare garantiinstitutionernes finansielle ligevægt (jf. analogt dom af 28.11.2013, Gomes Viana Novo m.fl., C-309/12, EU:C:2013:774, præmis 29, og kendelse af 10.4.2014, Macedo Maia m.fl., C-511/12, ikke trykt i Sml., EU:C:2014:268, præmis 21).
- 32 Artikel 3, stk. 2, i direktiv 2008/94 bestemmer således for det første, at de tilgodehavender, garantiinstitutionen dækker, er ikke-udbetalt løn, der er optjent i en periode, der ligger inden og/eller eventuelt efter en dato, som medlemsstaterne har fastsat.
- 33 For det andet kan medlemsstaterne i henhold til artikel 4, stk. 1, i direktiv 2008/94 begrænse den i dette direktivs artikel 3 omhandlede betalingspligt for garantiinstitutionerne. Det følger af dette direktivs artikel 4, stk. 2, at såfremt medlemsstaterne gør brug af den omhandlede mulighed, fastsætter de den periode, for hvilken garantiinstitutionen dækker tilgodehavender, og at dette tidsrum dog ikke kan være kortere end en periode, der omfatter lønnen for de seneste tre måneder af det ansættelsesforhold, der ligger inden og/eller efter den i direktivets artikel 3, stk. 2, omhandlede dato. Disse bestemmelser giver ligeledes medlemsstaterne mulighed for at indregne denne minimumsperiode på tre måneder i en referenceperiode, der ikke kan være kortere end seks måneder, samt mulighed for at fastsætte en minimumsgaranti begrænset til otte uger, forudsat at denne periode på otte uger ligger inden for en længere periode på mindst atten måneder (jf. analogt dom af 28.11.2013, Gomes Viana Novo m.fl., C-309/12, EU:C:2013:774, præmis 26).
- 34 Det skal bemærkes, at de tilfælde, hvor det er tilladt at begrænse garantiinstitutionernes betalingspligt som fastsat i artikel 4 i direktiv 2008/94, skal fortolkes strengt (jf. analogt dom af 17.11.2011, van Ardenen, C-435/10, EU:C:2011:751, præmis 34, og af 28.11.2013, Gomes Viana Novo m.fl., C-309/12, EU:C:2013:774, præmis 31). En indskrænkende fortolkning må imidlertid ikke medføre, at den mulighed for at begrænse nævnte betalingsforpligtelse, der er udtrykkeligt forbeholdt medlemsstaterne, gøres illusorisk (jf. i denne retning dom af 28.11.2013, Gomes Viana Novo m.fl., C-309/12, EU:C:2013:774, præmis 32).

- 35 I den foreliggende sag blev referencedatoen i artikel 6 i lov om beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavender fastsat til datoen for indførelsen i erhvervsregistret af afgørelsen om indledning af insolvensbehandlingen i henhold til artikel 3, stk. 2, i direktiv 2008/94. I øvrigt fremgår det ikke af sagens akter som fremlagt for Domstolen, at Republikken Bulgarien har gjort brug af den i dette direktivs artikel 4, stk. 2, andet og tredje afsnit, omhandlede mulighed for at fastlægge en referenceperiode i henhold til denne bestemmelse.
- 36 I henhold til dette direktivs artikel 4, stk. 1, og artikel 4, stk. 2, første afsnit, kan medlemsstaterne imidlertid begrænse garantiinstitutionernes dækning i tilfælde, hvor arbejdsforholdet er ophørt før denne referencedato, ved alene at yde denne dækning til de arbejdstagere, hvis arbejdsforhold ophørte de sidste tre måneder inden denne dato, således som det følger af artikel 4, stk. 1, i lov om beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavender. Den omstændighed, at arbejdstagere, hvis arbejdsforhold er ophørt før denne periode, udelukkes fra dækningen, berører nemlig ikke den minimumsbeskyttelse, som er fastsat i artikel 4, stk. 2, første afsnit, i direktiv 2008/94, eftersom disse arbejdstagere ikke i forhold til den insolvente arbejdsgiver har nogen tilgodehavender i medfør af en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold, som er opstået i løbet af de sidste tre måneder forud for referencedatoen.
- 37 Henset til ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at direktiv 2008/94 skal fortolkes således, at det ikke er til hinder for en national bestemmelse såsom artikel 4, stk. 1, i lov om beskyttelse af arbejdstageres tilgodehavender, der ikke sikrer de løntilgodehavender, som arbejdstagere, hvis arbejdsforhold er ophørt mere end tre måneder inden indførelsen i erhvervsregistret af afgørelsen om indledning af insolvensbehandlingen af arbejdsgiverens bo, har.

Det andet, det tredje og det fjerde spørgsmål

- 38 Henset til besvarelsen af det første spørgsmål er det uforholdt at besvare det andet, det tredje og det fjerde spørgsmål.

Sagsomkostninger

- 39 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Syvende Afdeling) for ret:

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/94/EF af 22. oktober 2008 om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens skal fortolkes således, at det ikke er til hinder for en national bestemmelse såsom artikel 4, stk. 1, i *Zakon za garantiranite vzemania na rabotnitsite i sluzhitelite pri nesastoyatelnost na rabotodatelia* (lov om arbejdstageres garanterede tilgodehavender i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens), der ikke sikrer de løntilgodehavender, som arbejdstagere, hvis arbejdsforhold er ophørt mere end tre måneder inden indførelsen i erhvervsregistret af afgørelsen om indledning af insolvensbehandlingen af arbejdsgiverens bo, har.

Underskrifter